

Выпуск 9 / Май 2022

Дасылайце, калі ласка, інфармацыю пра ўсё, што тычыцца адукацыі беларусаў, у наш бяспечны і ананімны чат-бот @eduOST_bot . Паведамляйце нам навіны са сваёй установы адукацыі ці дзяржаўнага ведамства датычна рэпрэсій і розных форм ціску з боку кіраўніцтва, пішыце нам пра факты карупцыі і новыя распараджэнні, якія здаюцца вам неабгрунтаванымі ці нерацыянальнымі. Таксама запрашаем вас дзяліцца сваімі ідэямі і прапановамі па рэфармаванні сістэмы адукацыі.

У нас з’явіўся сайт www.asvetaby.org, дзе можна знайсці ўсе выпускі дайджэсту “Асвета” на беларускай, рускай і англійскай мовах.

РЭПРЭСІІ

Затрыманы 31-гадовы выкладчык гісторыі Мінскага лінгвагуманітарнага каледжа Андрэй Дараховіч. Яму ўвіну ставіцца рэгістрацыя ў тэлеграм-боце “Перамога”, удзел у пратэстах і ўцягванне ў іх дзяцей. Вядома, што ў Андрэя — жонка і двое непаўналетніх дзяцей. Раней яго ўжо затрымлівалі на акцыі пратэсту 14 ліпеня 2020 г.

18 траўня ў Гомелі на працоўным месцы была затрыманая навуковая супрацоўніца Веткаўскага музея Вольга Афанасьева. Адміністрацыйную справу на яе разглядаў Савецкі раённы суд Гомеля.

Раніцай 27 траўня на працоўным месцы быў затрыманы 37-гадовы супрацоўнік факультэта радыёфізікі БДУ Павел Пятроў. Вядома таксама, што Павел вучыўся ў аспірантуры і з’яўляўся суіскальнікам ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук.

Затрыманы студэнт 4 курса Інстытута бізнесу БДУ Аляксандр Буйліцкі. Аляксандр навучаецца па спецыяльнасці “Бізнес-адміністраванне” і з’яўляецца актыўным удзельнікам праўладнага студэнцкага саюза Інстытута. Вядома, што яму інкрымінуецца два артыкулы Крымінальнага кодэкса.

Настаўнік матэматыкі быў затрыманы за адпраўку смс-паведамленняў тэлеканалу “Белсат” з інфармацыяй аб перасоўваннях расійскай ваеннай тэхнікі. Яго абвінавачваюць у парушэнні артыкула 361-4 Крымінальнага кодэкса (саздзейнічанне экстрэмісцкай дзейнасці), паводле якога яго могуць асудзіць на тэрмін да 6 гадоў пазбаўлення волі.

7 чэрвеня ў судзе Заводскага раёна г.Мінска [пачнецца](#) разгляд справы палітзняволенай, сацыёлага і каардынатары “Лятучага ўніверсітэта” Таццянай Вадалажскай. Пасля затрымання ў жніўні 2021 г. яна знаходзілася ў статусе падазраванай па арт.342 ч.1 Крымінальнага кодэкса. Зняволенне Таццяны пад варту адбылося 23 сакавіка, калі яна прыйшла ў Следчы камітэт, каб атрымаць адказ на сваё хадайніцтва аб выездзе ў Літву на лячэнне.

Студэнт Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта Канстанцін Рудніцкі [прызнаны](#) палітвязнем. Канстанцін знаходзіцца ў статусе падазраванага са снежня 2021 г.: яму ставіцца ў віну распрацоўка аднаго з функцыянальных элементаў “[Чорнай карты Беларусі](#)” — рэсурсу, на якім сабраныя асабістыя дадзеныя асоб, адказных за рэпрэсіі. Пад варту юнак быў узяты ў лютым 2022 г.

Праваабаронцы і бацькі [пракаментавалі](#) новы дакументальны [фільм](#) “Выхаванне турмой. Лукашэнка супраць моладзі”, які выйшаў на “[Платформе 375](#)” і расказвае пра ўмовы ўтрымання непаўналетніх палітвязняў у адной з калоній: вышэйшая адукацыя недаступная, абавязаныя насіць біркі жоўтага колеру і “выкарыстоўваюцца як рабы”.

Блізкія звольненага выкладчыка юрфака БДУ, дацэнта, кандыдата юрыдычных навук Аляксандра Данілевіча, якога трымаюць ужо паўтара тыдні ў СІЗА КДБ, [распавялі](#) падрабязнасці пра яго затрыманне і прафесійную рэпутацыю: “таленавіты выкладчык”, лаўрэат самай прэстыжнай грамадскай юрыдычнай узнагароды ў Беларусі. Аляксандр падпісаў адкрыты антываенны зварот адвакатаў і юрыстаў супраць вайны ва Украіне.

18-гадовы навучэнец аднаго з гродзенскіх каледжаў Кірыл Кетурка, асуджаны да 2,5 гадоў “хіміі”, [распавёў](#), як не сумаваць у турме і пра планы на навучанне пасля вызвалення: “збіраюся аднаўляцца ў наступным годзе – у гэтым ужо не паспею прайсці практыку.”

ПАЛІТЫКА РЭЖЫМУ

Сакратар ЦК БРСМ [расказаў](#), як змогуць правесці гэтыя лета беларускія студэнты, дзякуючы гэтай арганізацыі: на працы ў Краснадарскім краі, на студэнцкіх будоўлях Рэспублікі Саха (Якуція), Ямала-Ненецкай аўтаномнай акругі і Кеме-раўскай вобласці, а таксама, магчыма, на аб’ектах будаўніцтва касмадрома Усходні ў Амурскай вобласці.

Ваенныя з Сіл спецыяльных аперацый УС РБ, якія зараз знаходзяцца “на ўзмацненні” беларуска-ўкраінскай мяжы, [прыехалі](#) ў памежную сельскую школу, каб прадэманстраваць перад школьнікамі зброю. Таксама стала вядома, што ў бліжэйшы час вайскоўцы гэтага падраздзялення [наведваюць](#) усе школы і ліцэі Жыткавіцкага раёна з ваенна-патрыятычнай акцыяй “Ганарымся арміяй сваёй”.

У Гродне [прайшла](#) ўсебеларуская трохдзённая “Спартакіяда па летнім мнагаборстве “Абаронца айчыны”. У спаборніцтвах, якія ўключалі стральбу, кіданне гранат, бег, плаванне і падцягванне, удзельнічалі юнакі “дапрызыўнага ўзросту” (15–16 гадоў) і “прызыўнага ўзросту” (17–18 гадоў).

А. Лукашэнка на сустрэчы з піянерамі [выказаўся](#) пра дзяцей “апазіцыйных бацькоў”, якія не хочуць уступаць у шэрагі піянерскай арганізацыі: “Трэба ўсё ж іх цягнуць да сябе, каб яны былі з вамі, каб яны былі вашымі сябрамі.”

Настаўнікі і супрацоўнікі дзіцячых садоў [расказалі](#) пра ўмовы сваёй працы і прычыны хранічнага недахопу кадраў: нізкі заробак, высокая нагрузка, “застой” у сістэме адукацыі і непаважлівае стаўленне з боку кіраўніцтва.

ГРАМАДЗЯНСКАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ І АДУКАЦЫЯ

Інстытут развіцця і сацыяльнага рынку для Беларусі і Усходняй Еўропы ў рамках [ініцыятывы](#) “Рэфармуем сістэму адукацыі разам!” правёў анлайн-канферэнцыю на тэму “Адукацыя падчас вайны і рэпрэсій”. Мадэратарам выступіў эксперт па адукацыі Андрэй Лаўрухін, сярод выступоўцаў — вядомыя выкладчыкі, навукоўцы, каардынатары грамадзянскіх ініцыятыў: Роза Турарбекава, Алена Анісім, Павел Церашковіч, Святлана Мацкевіч і інш. [Запіс](#) канферэнцыі быў апублікаваны на ютуб-канале партыі “Беларуская Хрысціянская Дэмакратыя”.

Агульнаацыянальны рух маладых актывістаў “Моладзевы Блок” сумесна з блогам “Нізкая Тэорыя” правёў пілотнае сацыялагічнае [даследаванне](#) сярод моладзі на тэму стаўлення да дзейнай улады, беларускіх палітычных лідэраў, суседніх краін і вайны супраць Украіны: 83% апытаных падтрымліваюць пратэстны рух у Беларусі, 73% негатыўна ставяцца да Расіі.

На пляцоўцы “Беларускага Міждысцыплінарнага семінара” [праводзяцца](#) зум-семінары па рознай навуковай праблематыцы з мэтай развіцця міждысцыплінарных сувязей у беларускай навуцы і кансалідацыі беларускай акадэмічнай

супольнасці. Бліжэйшыя мерапрыемствы [адбудуцца](#): 12 чэрвеня, 21:00 (тэма: “Вакцыны супраць COVID-19 або квантавы скачок вакцыналогіі”) і 19 чэрвеня, 17:00 (тэма: “Уводзіны ў беларускія гей- і лесбі штудыі”).

Кандыдат гістарычных навук, дацэнт факультэта міжнародных адносін БДУ Роза Турарбекава, звольненая ў лютым 2022 г., [расказала](#) пра абставіны пла-намернага і доўгага “выціскання” яе з універсітэта, масавыя звальненні ў ВНУ і пра перспектывы на будучыню: “запалохвалі, каб прывесці ў стан поўнай паслухмянасці”, “звольнена было 50 чалавек, за два месяцы. А насамрэч значна больш, <...> так шмат, што цяпер можна ствараць паралельна Нацыянальны ўніверсітэт.”

Прафесар Беластоцкага тэхнічнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук Святлана Куль-Сільвестрава [расказала](#) аб катастрафічным скарачэнні колькасці навуковых супрацоўнікаў у Беларусі ў параўнанні з 1990-мі гг. і падзялілася сваімі думкамі аб тым, што адбываецца з беларускай навукай у сучасных умовах, у т.л. з гісторыяй: “няхай прапаганда піша, а мы сваё напішам і паглядзім у каго лепш атрымаецца”.

МІЖНАРОДНЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

Тэлеканал “Белсат” [апублікаваў](#) агляд універсітэтаў чатырох краін ЕС, куды могуць паступіць беларускія студэнты і абітурыенты: ЕГУ (студэнцкая і магістарская праграмы, з падтрымкай рэпрэсаваных), «Беларуская акадэмія» ў рэжыме анлайн з выдачай дыплама аб вышэйшай адукацыі польскага ўзору, а таксама ВНУ Нямеччыны і Чэхіі з бясплатным навучаннем на нацыянальных мовах гэтых краін.

Ініцыятыва Creative FLIP (Finance, Learning, Innovation and Intellectual Property), якая фінансуецца Еўрасаюзам, [аб’явіла](#) конкурс для арганізацый культуры, творчых і моладзевых цэнтраў, тэатраў, асацыяцый, творчых прастораў і юрыдычных арганізацый з краін Усходняга партнёрства. Пераможцам конкурсу будзе выдзелены грант памерам 7500 долараў ЗША тэрмінам на 9 месяцаў для рэалізацыі сумеснага з пачатковай або сярэдняй школай праекта, мэтай якога павінна быць знаёмства дзяцей з працай у сферы культуры і творчасці і развіццё іх талентаў. Апошні тэрмін падачы заяўкі — 6 чэрвеня.

У рамках праграмы “EU4Belarus – SALT (Support for Advanced learning and training)” Еўрапейскі Саюз аб’яўляе [конкурс](#) на атрыманне фінансавай падтрымкі на суму да 1200 еўра для праходжання анлайн-курса і/або здачу кваліфікацыйнага/міжнароднага іспыту па прафесіі ці адной з еўрапейскіх моў. Конкурс прызначаны для рэпрэсаваных беларусаў ці беларусаў любых прафесій, якія знаходзяцца пад пагрозай рэпрэсій, незалежна ад іх месцазнаходжання. Заяўкі разам з кароткімі рэзюмэ і дадатковымі дакументамі, якія пацвярджаюць рэпрэсіі ў дачыненні да заяўніка ці яго ўдзел у дзейнасці беларускіх дэмакратычных арганізацый, прымаюцца да 23 чэрвеня ўключна.

Цэнтр Яна Рэмсі пры Оксфардскім Універсітэце [запрашае](#) маладых даследчыкаў, магістрантаў і дактарантаў з краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы на трохдзённыя семінары ў Варшаву, Заграб і Оксфард з аплатай усіх неабходных для паездкі выдаткаў (да 2000 долараў ЗША). На семінарах удзельнікі змогуць абмеркаваць тэмы сваіх даследаванняў у галіне тэалогіі і філасофіі з вядомымі вучонымі, а таксама атрымаць фінансавую падтрымку для працягу свайго даследавання (да 5000 долараў ЗША). Больш падрабязна з умовамі ўдзелу можна азнаёміцца на [сайце](#) арганізатара. Заканчэнне прыёму заявак — 29 ліпеня 2022 г.

Цэнтр Яна Рэмсі пры Оксфардскім Універсітэце [запрашае](#) студэнтаў і маладых даследчыкаў паўдзельнічаць у конкурсе на напісанне нарыса на англійскай мове на тэму ўзаемасувязяў навукі і рэлігійнага светапогляду. Пераможца атрымае 2000 долараў ЗША, таксама прадугледжаны тры прызы за 2-е месца — кожны па 500 долараў ЗША. Са спісам тэм, а таксама іншымі ўмовамі конкурсу можна азнаёміцца на [сайце](#) арганізатара. Заканчэнне прыёму заявак — 30 верасня 2022 г.

Цэнтр Яна Рэмсі пры Оксфардскім Універсітэце [прапануе](#) навуковым супрацоўнікам і групам даследчыкаў з краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы гранты памерам ад 5000 да 65000 долараў ЗША для правядзення міждысцыплінарных даследаванняў у галіне навукі і рэлігіі. Навукова-даследчыя праекты могуць уключаць правядзенне канферэнцый, палявыя даследаванні, публікацыі і інш. Заканчэнне прыёму заявак — 30 лістапада 2022 г. Узор заяўкі і іншая неабходная інфармацыя — на [сайце](#) арганізатара.

Цэнтр Яна Рэмсі пры Оксфардскім Універсітэце [прапануе](#) стыпендыі памерам у 15000 долараў ЗША для даследчыкаў з краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы для аплаты навуковых даследаванняў на стыку навукі, багаслоўя і філасофіі

ў адной з навуковых устаноў на выбар суіскальнікаў. Заканчэнне прыёму заявак — 30 лістапада 2022 г. Узор заяўкі і іншая неабходная інфармацыя — на [сайце](#) арганізатара.

Вышэйшая школа сацыяльных даследаванняў пры Інстытуце філасофіі і сацыялогіі Польскай Акадэміі навук [запрашае](#) суіскальнікаў са ступенню магістра і веданнем англійскай мовы на навучанне ў дактарантуры па псіхалогіі, філасофіі, сацыялогіі і паліталогіі ў 2022–23 навучальным годзе, з магчымасцю кампенсацыі некаторых выдаткаў на конкурснай аснове. Апошні тэрмін падачы заявак — 11 ліпеня 2022 г.

[Цэнтр канстытуцыяналізму і правоў чалавека](#) Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта [запрашае](#) студэнтаў юрыдычных і іншых спецыяльнасцяў, а таксама настаўнікаў, даследчыкаў, спецыялістаў з розных абласцей навукі прыняць удзел у мерапрыемствах пяцідзённай летняй анлайн-школы “Права чалавека для кожнага: чалавечнасць — тэхналогія — права”, якія адбудуцца 1–5 жніўня 2022 г. У рамках школы прадугледжана конкурсная работа над групавымі праектамі з удзелам ментараў у некалькіх тэматычных напрамках са спецыяльным прызавым фондам. Удзельнікам з Беларусі па індывідуальным запыце можа быць прадастаўлена вызваленне ад уплаты ўнёску альбо зніжка. Для ўдзелу неабходна веданне англійскай мовы.